

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

11 Quam opinionem sequi possit Aduocatus?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

ex tua opinione tibi probabiliori visa, alterius firmius habeat, non censetur absolute firmius ius habere, ac proinde non cogetur pro illo sententiam ferre.

9 Aduertit autem optimè Valquez *suprà*, & ex illo Sanchez *cap. 9. in Decalog. num. 48.* iudicem in eligendis opinionibus attendere solum debere quæ allegata sunt, non quæ allegari possunt. Neque posse alicui parti quæ allegare, vel probare debeat, aperire, cum hoc sit officium non iudicis, sed Aduocati.

PUNCTVM XI.

Quam opinionem sequi possit Aduocatus.

- 1 Qui censeant, & qua ratione, te non posse esse Aduocatum actoris contra reum in causa probabilis.
- 2 Contrarium approbatur.
- 3 Potest Aduocatus in causis probabilibus iam unam, iam alteram partem defendendam suscipere. At in regno Castella suscepto patrocinio vnus, non potest contrarium suscipere patrocinium.
- 4 Limitans aliqui in causa sanguinis, vel in causa gravis momenti.
- 5 Non approbatur limitatio.

1 **N**oster Valent. 2. 2. *disput. 5. quæst. 16. punct. 14. concl. 1.* & 2. dixit te non posse in causa aequè probabili Aduocatum esse actoris contra reum, attento iure politico, idem sentit Syluest. *verbo Aduocatus, quæst. 13.* mouetur ex *reg. 11. iur. in 6.* cum sunt partium iura obscura, præcipitur fauendum reo potius, quam actori. Quod si dicas textum loqui de iudice, non de Aduocato, præterquam quod non est certum, cum absolute loquatur, hinc desumitur non lute argumentum. Nemini licet petere, & persuadere, quod alius efficere non potest, sed cum est causa æqualis, tenetur iudex sententiam pro reo dare, & non potest illam præstare in fauorem actoris. Ergo Aduocato non licet id postulare.

2 Verum communis sententia est posse Aduocatum causam sibi probabilem, etiam relicta probabiliori patrocinari, tam attento iure naturæ, quam attento iure canonico. Munus enim Aduocati est, veritatem partis, quam defendit, elucidare, & rationibus, ac allegationibus iudicem ad sententiam in fauorem sui clientis inflectere, quod ubi est causa probabilis, fieri prohibito potest. Nam licet sibi ius contrariae partis probabilis appareat, fortè iudici non apparebit. Quare Aduocatus non petit à iudice sententiam in fauorem actoris contra reum, casu quo iudex illam dare non possit, sed repræsentat iudici ius actoris, vt ipse examine, & videat, an possit pro illo sententiam ferre, ipseque Aduocatus existimat posse, eo quod pars, quam defendit, habeat probabile ius, & fortè aliis probabilius: & ita tenet, & late probat Burgos de Paz in *proemio legum Tauri, num. 409. & seqq.* Gutierrez *canon. 99. lib. 1. cap. 13. num. 24.* Lessius *lib. 2. de iustit. cap. 31. dub. 9.* Sayrus *clauiregia lib. 1. cap. 1. num. 17.* Salas 1. 2. *quæst. 21. tr. 8. disput. vnica, sect. 11. n. 104.* Thomas Sanchez *lib. 1. in Decal. c. 9. n. 51.* Ioan. Sanchez *disput. 44. n. 54. fin.* Valquez *disput. 6. c. 1. numer. 4.* Nauarr. *summ. cap. 25. n. 28.* Azor. *rom. 1. lib. 2. inf. c. 17. q. ult.* Villalobos *rom. 1. summ. tract. 1. diff. c. 14. n. 3.* & affirmat esse communem Anton. Perez *certam. 10. scholast. dub. 2. c. 15. n. 67.* & *seqq.* & probabilem reputat Valent. *suprà conel. 4.* & innuatur in *cap. si virgo 34. q. 2.* & colligitur ex *l. rem non nouam. §. patroni. C. de iud. ubi lex solum causam desperatam præcepit Aduocato deserere.*

3 Ex quo fit attento iure naturæ, & canonico posse Aduocatum inter causas probabiles iam vnus partis iam alterius patrocinium suscipere, & in diuersis articulis, & diuersa instantia, puta aduocando pro vna in causa principali, & pro alia in causa appellationis. Est res certa, vt tradit Ioan. Andr. & Præposit. in *cap. disciplina, distinct. 46.* Speculator. *titul. de Aduocatis.* Syluest. *suprà, quæst. 13.* Verum etiam in eadem causa (si absit scandalum) quia dum pro vtraque parte est probabilitas, neque apparet iniustitia, vtraque pro libito defendi potest: neque enim maior ratio est, quare potius possit vnam, quam aliam defendere. Si dicas arctatum esse defendere eam, quam primò suscipit, eo quod allegans contraria non sit audiendus, l. 1. *C. de feruis. l. cum precum. C. de liberali causa:* facile responderetur allegantem contraria facta non esse audiendum, secus allegantem contraria iura. Verum etsi hoc ita sit, attento iure naturæ, & canonico, vt *suprà* relati Doctores docent. At attento iure nostri regni nulli Aduocatorum licet vnus litigantis causa suscepta alterum in eadem causa patrocinari ex *l. 13. tit. 16. lib. 2. noua compil.* & hoc non solum in eadem instantia, sed neque in diuersis, vt probat Azuvedo *ibi, cum aliis & Burg. de Paz in proemio leg. Tauri. n. 410.* Salas *sect. 12. n. 119.* Addit tamen Azuvedo *l. 17. n. 5. §. 6.* lite nondum coepta, & actibus nondum factis per aduocatum posse de rigore pro contraria parte aduocare, si ei salarium non sol-

uatur: at indecens esse ob non solum salarium partem suscipiam relinquere, & in aliam inflectere, nisi de licentia iudicis, & placet dictum.

4 Supradictam doctrinam limitant aliqui, ne habeat locum in causa criminali, sanguinis, & honoris, & in causa civili maximi momenti, qualis esset alicuius insignis maioratus vel possessionis omnium bonorum. In his enim existimant te non posse causam minus probabilem defendere, in reliquis verò minoris momenti posse: ita tradit Sotus *lib. 5. de iustit. q. 8. art. 5.* Bannes 2. 2. *quæst. 71. art. 4. in 1. part. dub. 5.* Salon. 2. 2. *q. 62. art. 3. contr. 2.* Aragon. *ibi. Mercado lib. 6. de contr. c. 8.* Burgos de Paz *suprà num. 421.*

5 Verum hæc limitatio necessaria non est, vt rectè Valquez *suprà*, ex quo Salas, Thom. Sanchez, Villalobos, Anton. Perez, & alij *suprà* relati desumpserunt. Quia Aduocatus ideo in rebus minoris momenti causam probabilem patrocinari potest, quia eius munus solum est merita clientis sui allegare, & iudici examinanda, & decidenda proponere, & si iusta sunt, rogare, & persuadere, vt pro illo sententiam ferat: quæ ratio aequè probat siue res sit maioris, siue minoris momenti, siue ciuilibus, siue criminalibus. Neque item limitanda est doctrina, vt limitat Thom. Sanchez *suprà num. 52.* ad causam parum probabilem. Nam dato quòd probabilis sit, potest absolute eius patrocinium Aduocatus suscipere, sicuti potest cliens illam intentare. Quoniamque enim potes contra aliquem mouere litem, poteris Aduocatum habere, vt bene dicit Valquez *n. 4.* & continentur reliqui Doctores absolute loquentes.

Aduertunt Syluest. *verbo Aduocatus quæst. 10.* Salas *sect. 11. n. 103.* Thom. Sanch. *n. 51.* Ioan. Sanch. *n. 54.* Valquez *cap. 1. n. 3.* & alij debere Aduocatum clienti suo veritatem aperire, neque illi firmius ius, quam habeat, proponere. Quòd si illum decipiat, existimat, & bene Thom. Sanch. *suprà*, & Syluest. obligatum esse restituere, casu quo cliens cognito dubio causæ non esset litigaturus.

DISPUTATIO III.

De conscientia dubia.

¶ Væ in disput. præcedenti desiderari poterant, inuenies in præsent.

PUNCTVM I.

An operari ex conscientia dubia peccatum sit.

- 1 Qua ratione conscientia dubia esse possit.
- 2 Conscientia dubia esse potest, vel de iure, vel de facto.
- 3 Aliud dubium est speculatiuum, aliud practicum.
- 4 Cum dubio speculatiuum sit iudicium practicum de rebus operatione.
- 5 Operari cum dubio practico est intrinsecè malum.
- 6 Dubitans speculatiue de aliquo præcepto, si rationabiliter dubium non deponat, obligatus est partem tutiorem eligere.
- 7 Qua sit pars tutior.
- 8 In quibus sita sit difficultas.

1 **S**uppono ex dictis in princ. huius tractatus, dubiam conscientiam dupliciter se habere. Primò, si rationibus hinc inde perpenfis, non valet intellectus iudicium etiam probabile efformare, sed hæret anceps, deucendo, si reflexè iudicet sibi incertum esse, an res illa ita sit, vel non sit.

2 Suppono secundò hanc conscientiam dubiam esse posse, vel de aliquo iure, vel de aliquo facto. De iure, vt si dubites, an lata sit lex, vel præceptum: de facto, vt si dubites, an occideris, vel alterius damni causa fueris, ex cuius occisione, vel damnificatione obligatus es restituere.

3 Suppono tertio, aliud esse dubium speculatiuum, aliud practicum, v. g. dubitare potes, an hæc res, quam possides, tua sit, non tamen dubitas, an illam possis retinere; imò de retentione es certus ratione possessionis, etsi de proprietate dubites. Item certum est dubio factis esse præceptum audiendi Missam, dubitas tamen, an excuteris ob aliquam circumstantiam. Ad regulandas actiones attendi debet dubium practicum, quod contingit, quando hic, & nunc dubitas, an aliquo præcepto tenearis.

4 Suppono quarto, cum dubio speculatiuo stare optimè posse iudicium practicum de rebus operatione, vt in exemplis allatis constat. Requiritur autem, vt si cum dubio speculatiuo rectè operetur, aliquam rationem efficacem, seu probabilem habeat, quæ tale dubium practice deponat, hoc est, quæ sibi persuadeat hic, & nunc talem operationem licitam